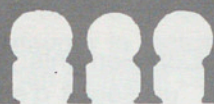

NÚM. 28 - JULIOL 1997

SANT FELIU DE GUÍXOLS

ARXIU I MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT

- Crèdit d'Història Local a l'IESI Sant Elm de Sant Feliu
- Sortides del Museu

EL SURO. EXPOSICIÓ

Fàbrica Granès, anys seixanta

EL SURO. EXPOSICIÓ

Amb aquesta exposició, el Museu d'Història de la Ciutat ha complementat la realitzada ara ja fa quatre anys i que se centrava bàsicament en la indústria del suro de la primera meitat d'aquest segle. Ara hem ampliat els continguts i ens referim també a l'artesanía i a les aplicacions, dedicant al suro l'atenció que es mereix com a part important de la història i del present de la nostra ciutat, com correspon a un museu que precisament es defineix com d'Història de la Ciutat.

No hem volgut oblidar tampoc la indústria en aquesta ocasió i s'han ampliat els continguts de la sala permanent que el Museu dedica a aquesta activitat.

Tot això ha estat possible mercès a la col.laboració i a les cessions i donacions de nombrosos particulars, d'altres museus i d'empreses sureres de Sant Feliu. A tots els volem transmetre el nostre profund agraïment.

FITXA

- Títol Genèric: *EL SURO*
- Durada: del 13 de març a l'1 de juny de 1997 (prorrogada fins al setembre).
- Horari de visites: De dimarts a dissabte d'11 a 14 h. i de 17 a 20h. Diumenges i festius d'11 a 14 h. Dilluns tancat.
- Visitants: l'exposició ha rebut 4.732 visites (fins l'1 de juny).
- Apartats generals:
 - 0.- Una mica d'història
 - 1.- La indústria
 - 2.- L'artesanía
 - 3.- Les aplicacions
 - 4.- La indústria avui
- Sinopsi: Amb aquests cinc apartats es pot fer un

recorregut per l'origen de la utilització del suro a casa nostra, el procés industrial de l'elaboració de taps i d'altres productes, els treballs d'artesanía sobre aquest material i la gran quantitat d'aplicacions que ha tingut el suro, sobretot en aquest darrer segle, i una mostra del que fan les empreses sureres de l'actualitat a Sant Feliu.

- Complement: A mode de joc, s'inclou a l'exposició un seguit d'elements relacionats amb dades curioses referents al suro que poden buscar-se per tota l'exposició, ja que les referències generals estan juntes en un sol element explicatiu anomenat *Sabíeu que...* i els elements a què es refereixen es troben dispersos.

Sabíeu que...

-Sabíeu que en aquesta exposició hi ha el tap més gran del món i que pesa 65 Kg? I que d'aquest tap podrien sortir-ne més de 900.000 taps de les mateixes dimensions que el més petit que podeu trobar dins l'exposició?

-Sabíeu que un suro o alzina surera pot viure més de 300 anys? Busqueu la prova.

-Sabíeu que en els xiulets dels àrbitres s'utilitzen boles de suro? Si poseu atenció les veureu.

-Sabíeu que en 1 cm³ de suro hi ha gairebé 40.000.000 de cèl.lules? Heu vist mai com són les cèl.lules de les cèl.lules que formen el suro? Doncs a l'exposició ho podreu veure.

-Sabíeu que molts dels nostres avantpassats dormien sobre matalassos farcits amb llana de suro?

-Sabíeu que les mostres dels viatjants de caramels eren models de suro aglomerat embolicats per evitar que es desfessin davant els clients? A veure si els trobeu.

-Sabíeu que fins fa molt poc les juntes de culata i els discs d'embragatge dels motors es feien amb suro aglomerat? En tenim exemples, busqueu-los.

-Sabíeu que la pols més fina del suro, en les dosis adequades, s'utilitza com a combustible de forns?

-Sabíeu que en la fabricació de munició d'escopetes de cacera s'han utilitzat tacs de suro negre aglomerat? Doncs us ho ensenyarem.

-Sabíeu que actualment les empreses sureres de Sant Feliu exporten els seus productes a països com: França, Itàlia, Alemanya, Àustria, Suïssa, Austràlia i Turquia; i que ho fan també a països d'altres continents com: Amèrica del Nord, Amèrica del Sud, Àfrica i Oceania?

TOT AIXÒ, I MOLT MÉS,
HO TENIU A L'EXPOSICIÓ
PASSEU, I JA ENS HO SABREU DIR

ARXIU

- Textos: Tant els de l'exposició (peus i apartats) com els del tríptic de suport, tenen unes línies de color que identifiquen els diferents apartats principals: indústria en color vermell, artesanía en color blau i aplicacions en color fúcsia. Això reforça la unitat dels apartats i pot ajudar a discriminar com estan considerats els elements dins l'exposició, especialment en aquells que no presenten una distribució espacial clara i ben definida. El tamany dels textos s'ha adequat a la distància des de la qual els pot veure el visitant i s'ha tendit a mides grans per afavorir la lectura al públic amb visibilitat reduïda. S'han destacat paraulles clau i els títols de cada apartat.

AGRAÏMENTS

Entitats:

Museu del Suro de Palafrugell
Departament de Biologia de la Universitat de Girona
Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Sant Feliu
Centre del Suro de Palafrugell. Laboratori d'Assaig i Investigacions

Particulars:

Rogeli Conchillo	Ramon Serra
Elena Esteva	Tina Murlà
Família Canadell	Josep Oliver
Vídua Callicó	Albert Juanola
Robert Naymí	Sr. Duran
Ramón Bonet	Sr. Villà
Maria Ciurà	Maria Perpiñà
Olga Vergés	Rosa Maura
Farmàcia Geli	Frederic Albertí
Guillem Heller	Melcior Agustí
Néstor Sanchiz	Núria Lladó
Josep Llobet	Carme Zurita
Família Comas-Catarineu	Maria Capilla
Àngel Artigas	Rosa Turró
Pere Ciurana	Joaquim Bigas
Alfons Hereu	Josep Canadell
Joan Maldonado	

Empreses:

AggloTap, S.A.	RVS Regincós
Buscarons, S.A.	Subertap, S.A.
Cork Union, S.A.	Trachsler, S.A.
Mundial Cork, S.A.	Vancells y Cia, S.A.
Ramon Serra Matas	Llibreria Viader

0.-UNA MICA D'HISTÒRIA

L'escorça de l'alzina surera, és a dir, el suro, ja s'utilitzava a l'antiguitat per a diferents usos. Plini el Vell al s.I d.C. a la seva obra "Naturalis Historia" ja esmenta que el suro s'emprava en les xarxes dels pescadors, per tapar receptacles (com les àmfores) i per a calçat d'hivern de les dones.

MUSEU

El suro, de fet, no ha deixat d'utilitzar-se com a producte de les nostres contrades, i per tant a l'abast, i útil per a les més variades funcions.

Els darrers segles de la nostra història estan marcats per l'activitat suro-tapera, és a dir, la fabricació i comerç de taps de suro, que sembla que ja des del s.XVIII és una activitat comuna i que durant el final del s.XIX i principis del XX serà l'eix econòmic de Sant Feliu i de les poblacions taperes de la zona.

1.-LA INDÚSTRIA

L'elaboració de taps de suro esdevindrà cabdal per a l'evolució de Sant Feliu com a ciutat. Abans de 1750 sembla que ja hi havia tapers a Sant Feliu. El 1784 hi havia uns cinquanta obradors que donaven feina a uns dos-cents treballadors, que treballaven amb eines simples, amb diferents tipus de ganivets, fent els taps a mà.

A finals del s.XIX es produeixen un seguit d'innovacions tècniques i apareixen màquines com la de ribot o garlopa, de comptar taps, de calibrar, de tallar, de fer serradures...

En aquells moments s'inicia una època d'expansió de la fabricació i del comerç de taps de suro. L'època començarà a acabar-se amb la Primera Guerra Mundial.

Tot i això, la indústria suro-tapera segueix funcionant a casa nostra avui amb criteris de qualitat, en-

ARXIU

cara que en un segon pla pel que fa a la importància d'aquesta activitat, darrere dels serveis, generats per l'activitat turística dels darrers decennis.

En aquest apartat s'han inclòs les fotografies de Ricard Mur que il·lustren els processos d'elaboració de taps, discs, aglomerat, paper... a més de nous elements materials com una mola, un perol de bullir el suro, col·leccions de taps marcats, de marques, de gúbies, de peus de rei, de mostres de taps d'antigues fàbriques de Sant Feliu i altres elements.

2.-L'ARTESANIA

El treball artesanal del suro va ser, al principi, un complement més dels treballadors del suro. Era un treball de qualitat, fet a mà i utilitzant fonamentalment suro natural. A l'exposició podeu trobar algun exemple de principis de segle. Amb l'arribada del turisme es va produir una demanda d'artesanía local que va fer proliferar els quadres, les caixes, els elements mixtos...

Amb el temps, però, la competència va fer que cada vegada disminuís més la qualitat dels productes i de la matèria primera. Es reduí el suro natural, i a vegades de qualsevol mena, a la mínima expressió, i els productes s'elaboraven en processos gairebé industrials.

Sembla que actualment hi ha alguns artesans que tornen als orígens i que donen prioritat als criteris de qualitat i al suro natural com a matèria primera.

A l'exposició es poden admirar tot tipus de realitzacions artesanals i artístiques fetes amb suro. A més d'algunes d'anònimes s'hi compten obres dels següents artistes i artesans:

MUSEU

Rogeli Conchillo (Sant Feliu de Guíxols: quadres de gran format i gran quantitat d'elements)

Modest Roca Mauri (Palamós: quadre sobre panxa de suro, 1924)

Melcior Gros (Sant Feliu de Guíxols: quadre)

Elies (Sant Feliu de Guíxols: quadre, 1907)

Josep Remus (Sant Feliu de Guíxols: quadre, maqueta i objectes diversos)

Juan Maldonado (Sant Feliu de Guíxols: maqueta)

Sr. Callicó (Sant Feliu de Guíxols: maquetes)

Joaquim Vicens Gironella (Agullana: quadres)

Ramon Regincós (Sant Feliu de Guíxols: maqueta)

Néstor Sanchiz (Sant Feliu de Guíxols: maquetes i quadres)

Pere Ciurana (Santa Cristina d'Aro: caps i quadres)

Àngel Artigas (Sant Feliu de Guíxols: caps i quadres)

Josep Llobet (Sant Feliu de Guíxols: quadres)

ÀMBIT ESPECÍFICS D'AQUEST APARTAT: *Recreació de la casa d'un treballador/a del suro*

Es crea un ambient que ens mostra l'interior d'una casa d'un treballador o d'una treballadora del suro qualsevol. Després d'una llarga jornada de treball

molts feien cap-nets per treure un sobresou i, sovint, també treballaven el suro més artísticament, fent quadres i caixes per estirar encara una mica més el jornal.

3.-LES APLICACIONS

Les propietats del suro han fet que aquest material s'apliqui a infinitats de productes i activitats. En funció de la seva impermeabilitat, de les seves propietats com a aïllament tèrmic, acústic i vibratori, de la seva lleugeresa i flotabilitat, de la seva resistència al desgast i alt índex de fregament, de la seva elasticitat i altres propietats, el suro, ja sigui natural, aglomerat o granulat, s'ha utilitzat en moltes activitats: la indústria embotelladora, la construcció, la indústria del fred, en accessoris per a automòbil, la construcció naval, maquinària en general, la indústria del vidre i de la ceràmica, la indústria tèxtil, en química i farmàcia, l'embalatge, la indústria del calçat, en la pesca, la impremta, la fabricació d'articles esportius, la fabricació d'articles d'ús domèstic...

Dins aquest apartat hi ha multitud d'aplicacions i s'hi poden veure els tradicionals ruscs d'abelles, mostres de paper decoratiu de suro, els diferents tipus d'aglomerat; tres vitrines amb els objectes més variats i amb multitud de funcions com ara juntes de dilatació, salacots, plantilles per calçat, estalvis, taps de farmàcia; gran quantitat de publicacions fetes amb paper de suro entre les que destaquen el *Quixot* imprès a la impremta Viader, el *Cantar de los Cantares*, i l'edició de *Peix Fregit* de Josep Pla, entre d'altres, una vitrina amb raspalls emmanegats amb suro de la casa Regincós, estores de bany i aïllants....

ÀMBITS ESPECÍFICS D'AQUEST APARTAT:

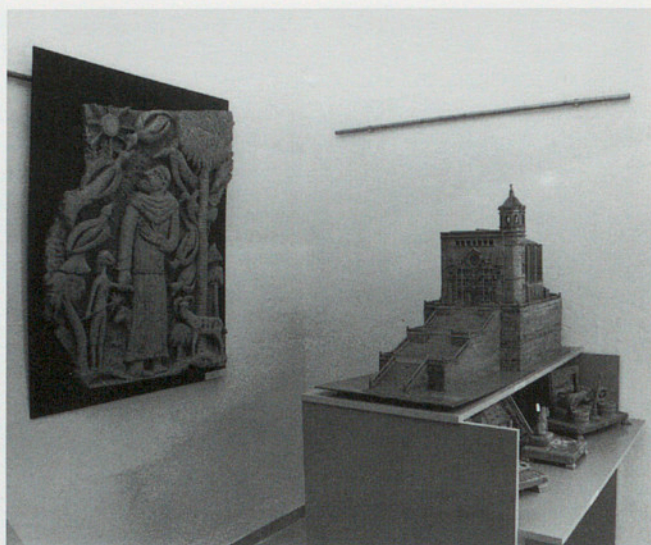
El mar i el suro

Una de les característiques del suro és que es tracta d'un material lleuger que sura dins l'aigua. Això ha fet que tradicionalment hagi tingut moltes aplicacions relacionades amb la pesca i amb el món marítim en general: galls, bornois, surades, boies de tot tipus i de tota mida, salvavides professionals i per aprendre a nedar, suports per a les fluixes... Infinitat d'objectes fets amb aquest material aprofitant, fonamentalment, la seva flotabilitat.

L'aglomerat

El suro aglomerat pur o negre és un magnífic aïllant tèrmic, acústic i vibràtil (segons per quins usos, el millor) i s'utilitza fonamentalment a la construcció. El suro aglomerat compost o blanc s'utilitza, amb molt d'èxit, per a revestiments decoratius.

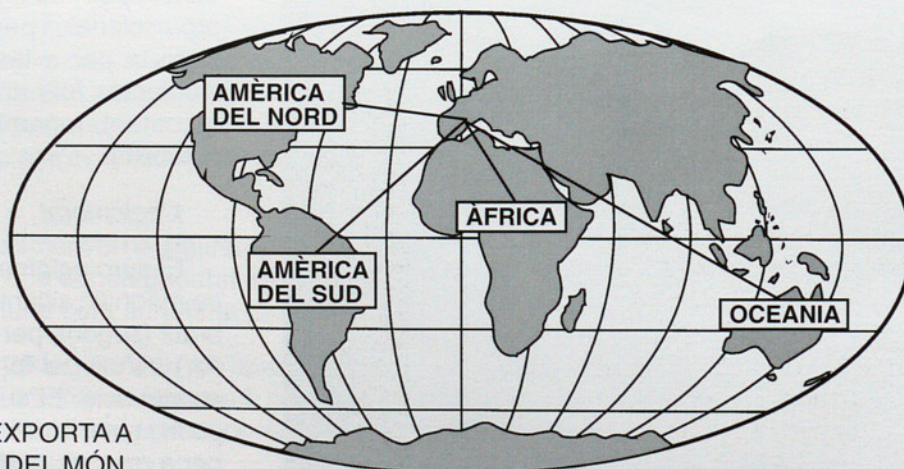
4.-LA INDÚSTRIA , AVUI:

Actualment, les empreses sureres de Sant Feliu exporten els seus productes a països com:

Dins l'exposició s'han pogut veure els embalatges de les diferents empreses del sector de Sant Feliu com les caixes de cartró, les bosses de plàstic i les noves saques; les mostres de taps, els seus catàlegs de promoció amb les seves interessants il·lustracions i informacions sobre el suro com a matèria i la seu procés de transformació i, evidentment el seu producte principal: els taps.

Actualment les empreses de Sant Feliu realitzen uns rigorosos controls de qualitat, tant de la matèria primera, com dels processos productius i del producte final. Això ha comportat que aquestes empreses incorporin un laboratori bioquímic amb personal especialitzat a les seves instal·lacions, amb un equipament com el que hem presentat a l'exposició.

Jordi Colomeda

ACTUALMENT S'EXPORTA A
PAÏSOS D'ARREU DEL MÓN

DARRERES DONACIONS I CESSIONS AL MUSEU D'HISTÒRIA

- **Dolors Salgas** (15.11.96). Ulleres llargavistes.
- **Vda.Cargol i fills** (7.12.96). Urna amb imatge de St. Antoni.
- **Josep Vergés** (5.12.96). Útil per treballar vinyes.
- **Pere Ribot** (21.1.97). Un conjunt d'objectes realitzat amb suro natural i aglomerat.
- **Isidre Ribera** (23.1.97). Dues maquinetes de tallar cabells.
- **J.Canadell** (3.4.97). Una màquina de comptar taps.
- **Maria Ciurà** (3.4.97). Dues paneretes, dues bosses de malla i una pedra d'esmolador.
- **Albert Camps** (7.4.97). Un peu de rei per a taps cònics i altres objectes.
- **Casa Regincós** (7.4.97). Un lot de raspalls diferents amb mànec d'aglomerat.
- **Imma Agustí** (8.4.97). Un lot compostat per ganyet, guies i clavetes per a carrar o llescar.
- **Francesc Bigas** (22.4.97). Una corriola de ferro i un pesca-pous.
- **J. Donatiu** (24.4.97). Lot de màquines, mostres de taps i diversos útils emprats en la manipulació del suro.
- **Josep M.Vicens** (27.4.97). Un llum a gasolina de fabricació nòrdica.
- **Empresa Copayba** (27.4.97). Diferents elements constructius del teulat del Monestir.
- **Ramon Serra Vicens** (21.5.97). Un estri per destoscar el suro. Cessió com a dipòsit d'un quadre d'artesanía fet amb una panna de suro.
- **Salvador Quer Cullell** (8.5.97). Lot d'estris per obrir canyes, un remat ceràmic de teulada i altres.
- **Òscar Costa** (15.4.97). Donació d'una col·lecció de referència de monedes espanyoles contemporànies fora de circulació (1931-1980).

Hem d'agradir molt especialment la col·laboració desinteressada del Sr. Òscar Costa amb el Museu realitzant la classificació del fons numismàtic que encara restava per classificar.

El passat 13 de juny ens visità a l'Arxiu Municipal Michel Doucin, el qual buscava informació sobre el comerç de la sal.

Va fer donació al Museu d'un compàs de navegació (brúixola), datada del s. XIX i amb el número de sèrie 3521.

IMPORTANT DONACIÓ D'UN BOT DE FUSTA

El dia 3 de juny de 1997 el Sr. Pere Codina va fer donació al Museu d'Història d'un bot de fusta de 20-22 pams d'eslora i amb motor. Amb aquest amable acte el Sr. Codina ha contribuït a preservar un patrimoni marítim que si no tenim molta cura es perdrà. Si la majoria de poblacions del nostre litoral fan la seva petita aportació, en la mesura de les seves possibilitats, a la conservació d'aquest patrimoni obtindrem, finalment, un conjunt d'elements representatius del que ha estat la nostra relació amb el mar, tant pel que fa a la pesca, com al comerç i al simple gaudi.

ACORD DE LA JUNTA TÈCNICA DEL MUSEU DEL DIA 7 DE MARÇ DE 1997

Els regidors de Cultura i Patrimoni (Joan Casamitjana), el d'Urbanisme (José Antonio Donaire) i el d'Urbanisme (Francesc Rodríguez) van presentar i proposar a la Junta Tècnica del Museu la possibilitat de situar l'oficina de la nova Àrea de Desenvolupament Local a l'actual empla-

çament de la Sala IV de l'exposició permanent del Museu.

Després de l'explicació general d'aquest projecte als membres de la junta, que van expressar la seva preocupació en relació a una possible pèrdua d'espai d'exposició del museu i dels possibles entrebancs i problemes legals que podien aparèixer, els regidors assistents de les àrees esmentades es van comprometre davant la Junta a realitzar les següents actuacions:

. A realitzar, en una primera fase, les obres pertinents als espais de les sales III i IV d'exposició permanent del Museu per tal de condicionar i emplaçar l'oficina de l'Àrea de Desenvolupament Local i a condicionar degudament, realitzant les convenients consultes als tècnics de l'Àrea de Cultura, el passadís d'accés al cor per compensar la pèrdua d'espai d'exposició del Museu. Les dues obres es faran simultàniament i està previst iniciar-les a finals del mes d'abril.

. En una segona fase es realitzarien les obres de condicionament de l'escala, de la zona de serveis de l'entrada principal i la instal·lació d'un ascensor.

. També s'estableix que està prevista la despesa de restaurar la porta principal de fusta, cosa que es farà al mateix temps de les obres, i que acabarà de concretar-se amb les gestions i la supervisió general de Néstor Sanchiz que porta molt temps fent gestions al respecte.

Així mateix es manifestà que s'iniciarien les converses oportunes amb el Bisbat per tal d'arribar a algun acord o conveni sobre el dret de pas que té el Bisbat sobre aquest passadís per poder accedir al cor.

OBRES AL MONESTIR

Segons l'acord de la Junta Tècnica del Museu d'Història de la Ciutat, ja s'han iniciat les obres a l'edifici del s.XVIII del monestir per poder condicionar degudament l'espai que fins ara havia ocupat la Sala IV d'exposició permanent del museu com a seu de l'oficina de la nova Àrea de Desenvolupament Local de l'Ajuntament. Davant la preocupació dels membres de la Junta del Museu sobre aquest tema, a la reunió del 7 de març de 1997, i amb l'assistència dels regidors de Turisme, Urbanisme i Cultura, es va incloure un punt de l'ordre del dia de la reunió referent a aquest tema que hem transcrit.

Les obres del passadís en qüestió faran possible que des de l'interior del museu es pugui tenir visió d'elements del conjunt arquitectònic de l'església a través d'obrir i posar elements de vidre als accessos i obertures que havien estat paredats anteriorment.

La restauració de la porta de fusta ja s'està realit-

zant amb el suport d'un tècnic qualificat que ens ajuda en les tasques de supervisió i control de la restauració.

OBRES A L'ESGLÉSIA DEL MONESTIR

Ha finalitzat la restauració de la coberta o teulat de la part gòtica de l'església del Monestir -alleugerint-ne les excessives càrregues sobre les parets laterals-, i el de la torre de Tramuntana. Així doncs, ha quedat rehabilitada la sala neoclàssica de sobre el presbiteri. Era una obra necessària i urgent.

Ara queda encara per resoldre el problema -cada vegada més greu- de la Porta Ferrada, que continua desprotegida de les agressions de les pluges, humitats i moviments del sòl. Esperem que no trigui a arribar, si no la solució definitiva, almenys el resguard més elemental.

I més ara, que les obres del passadís a la planta baixa que dona accés a la torre del Corn -nova sala del Museu- des d'on es tindrà una visió propera i privilegiada de l'esmentat monument romànic.

DARRERES DONACIONS A L'ARXIU MUNICIPAL

Agraïm públicament el gest d'aquestes persones, en fer donació de la documentació que tot seguit relacionem, per vetllar que el patrimoni documental municipal es pugui conservar i donar a conèixer.

11.12.1996. Francesc Bigas

Un lot de llibres per a la Biblioteca auxiliar de l'Arxiu:

- Narcís Oller, *L'escanyapobres*. Imp. Viader. SFG, 1934.
- *Quaderns d'Informació Municipal*, 1979-1980 (volum enquadernat)
- Pere Trijueque, *Cròniques d'una vila (1277-1543)*. Palamós, 1995.
- Pere Trijueque, *Cròniques d'una vila (2a. part)*. Palamós, 1996.

14.12.1996. Emili Rams

- Fulletó "Porta Ferrada. Concert de sardanes, 1974". 16 p.

24.12.1996. Sebastià Figueras Turias

A través de l'Arxiu Municipal de Palafrugell ens ha arribat un exemplar dels *Anales de las Hermanitas de los ancianos desamparados*, núm. 84, 1957, on es ressenya la benedicció de la primera pedra de la capella de l'Asil Surís.

12.2.1997. Daniel Gómez Loren

- Llibre Major de la Sociedad Cooperativa de Consumo y Crédito Mútuo La Guixolense, núm. 5.

8.3.1997. Lluís Palahí

- 1 fulletó del pendonista de la processó de Corpus de 1950.

10.3.1997. Josep Mir (Empresa MIR-FER)

- 2 llibres de comptabilitat de la Cooperativa Santos Boada (Llibre diari 1932 i esborrany de caixa 1941-45).

13.3.1997. Cooperativa Santos Boada
Documentació de la Societat Cooperativa Obrera de l'Ateneu Social- Santos Boada:

- 1 llibre d'actes, 1908-1939
- 1 llibre d'actes de la caixa d'estalvis, 1907-1922, amb comptes mensuals 1963-1973
- 1 llibre de mercaderies, 1946-1961
- 1 lligall amb documentació entre 1898-1943: escriptures, memòries, estatuts, balanços,...

- 1 fotografia de l'interior de la cooperativa, sense data. Autor: F. Romaní.

26.3.1997. Lluís Pallí Buxó

Documentació procedent de la família Balmanya:

- Cine Ideal: llibre de comptes 1922-1927 (amb llistat de pel·lícules projectades).
- Llibreta de Juan Balmaña Provencal: jornals i vendes, 1855-1918.
- Plaques de vidre: 5 de mida 4'5x6 cm, 16 de 9x12 cm, 5 de 13x18 cm.
- 1 retrat de format gran, signat Manetes.
- 2 dibuixos, signat Gómez.
- Llibretes i diplomes de l'Institut Català Sant Isidre de Juan Balmaña.

27.3.97. M. Rosa Torroella

- 1 còpia de fotografia de "La Fábrica de Tapones de los Sres. José Burgell. 31 Enero de 1896".

8.4.1997. Imma Agustí

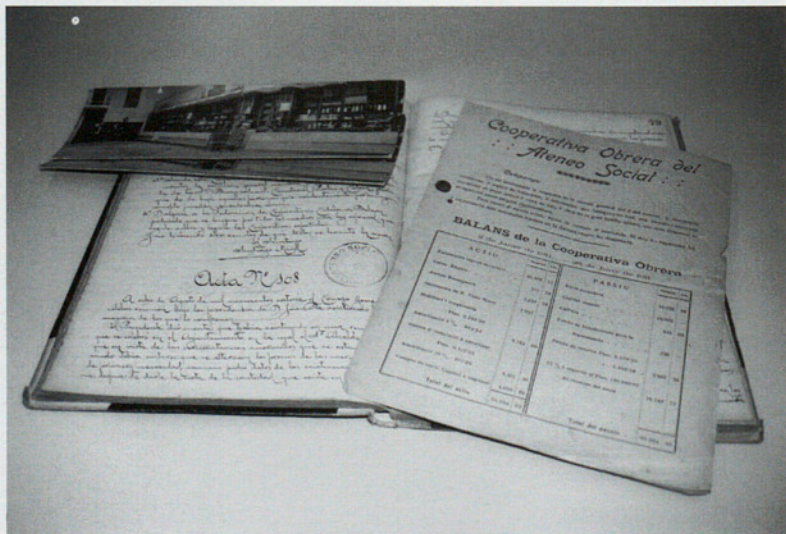
- 2 postals de la urbanització S'Agaró (Zerkowitz, Ed. S'Agaró) i 3 de l'Hostal La Gavina (Ed. S'Agaró, Barcelona)

10.5.1997. Gràfiques Bigas

- 16 fotografies.

REPRODUCCIÓ D'IMATGES

El 3 de març de 1997, Lluïsa Rojas i Rosa M. Martí ens han deixat una col·lecció de fotografies i postals (datades entre aproximadament 1880 i 1940) perquè l'Arxiu en pugui disposar de còpies. D'aquest material interessantíssim destaquem una fotografia panoràmica de la badia que es pot datar cap a 1890, i una altra de la Rambla Vidal, del fotògraf Bertran i datada al 1882.

JORNADA DE PORTES OBERTES A L'ARXIU MUNICIPAL DE SANT FELIU DE GUÍXOLS. PRESENTACIÓ D'UNA GUIA INTERACTIVA

Coincidint amb l'exposició de flors, els dies 23, 24 i 25 de maig tingué lloc al Monestir de Sant Feliu de Guíxols una jornada de portes obertes de l'Arxiu Municipal, amb la intenció de fer conèixer als propis ciutadans guixolencs i als foranis quin és el contingut i quin paper juga el Servei d'Arxiu. La jornada que quedà inaugurada el divendres 23 de maig amb una xerrada sobre "L'Arxiu Municipal, avui" a càrrec de Ramon Alberch Fugueras, arxiver en cap de l'Ajuntament de Barcelona, serví com a cloenda de les activitats dels Tallers d'Història dels curs 96-97. Fins al diumenge 25 de maig, passaren al voltant d'unes 1.300 persones.

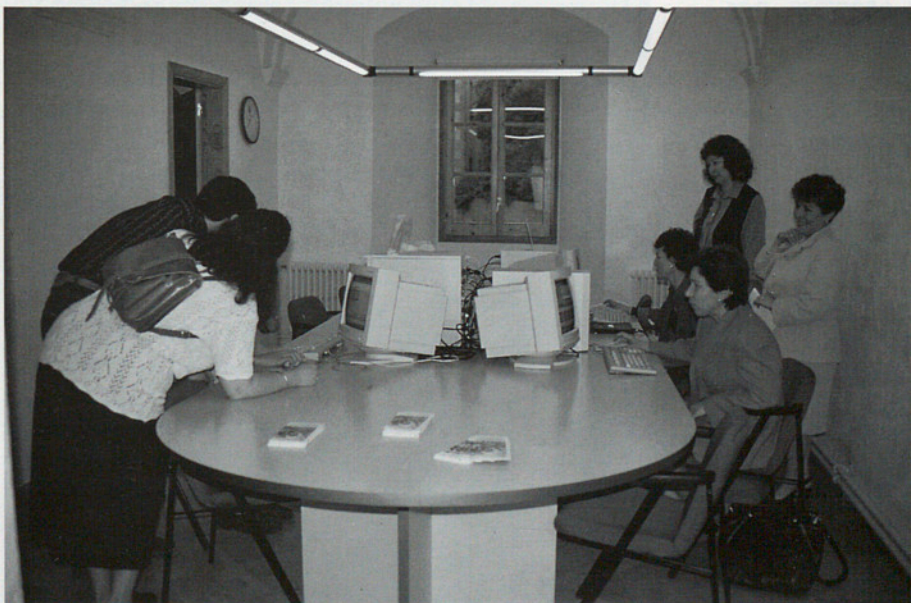
En els espais del Centre Cultural Monestir ocupats per les dependències de l'Arxiu s'hi pogueren observar diferents tipologies i suports de documents que han esdevingut testimonis de la nostra història (el primer manual d'Acords de 1398, el pla general de l'arquitecte Guitart de 1897, el padró d'habitants de 1924, el cadastre de Patiño de 1729, el fogatge de 1363, una carta reial de 1478, pergamins en hebreu,...). S'intentà que quedessin representats els diferents fons que custodia l'Arxiu (el fons d'administració municipal- l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, el fons d'empreses, d'associacions, les col·leccions especials- cartografia, pergamins, arxiu d'imatges, sonor, videoteca, microfilmoteca,...) així com que es pogués observar l'evolució dels suports (des del pergamí fins al disc magnètic- també s'exposava el padró de 1940, buidatge realitzat pels alumnes d'Història de BUP el curs 95-96- i al CD).

En una de les sales es projectaven vídeos, com per exemple el del centenari del tren de SFG a Girona, i en una altra, es podien fullejar els instruments de descripció dels diferents fons i col·leccions.

A part d'aquesta petita exposició, a través de 5 ordinadors muntats a la sala de consulta, el públic va poder consultar la **guia interactiva** de l'Arxiu. Aquest model de guia interactiva prové del disseny elaborat per Natàlia Navarro- actual arxivera municipal a Casà de la Selva- en el que fou un dels projectes presentats al I Màster d'Arxivística de la Universitat de Girona el 1996.

En la guia es van triant opcions que, en un llenguatge molt directe i senzill, donen informació de "qui hi ha a l'Arxiu", "què s'hi fa", "què hi ha",... Una d'aquestes opcions permet conèixer el contingut dels fons que custodia l'Arxiu, explicat però en diferents nivells de "dificultat" (investigador, professor, estudiant, públic en general). Així dins del fons d'administració local de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols es pot accedir directament a l'inventari (investigador) o a uns textos introductoris sobre cada secció d'aquest fons (professors). En l'opció d'estudiants, a partir d'unes preguntes ("quins eren els comerços més importants del s. XIX?") s'ofereix on s'ha d'anar a buscar aquesta informació. Igualment s'han introduït les imatges dins de l'apartat de col·leccions especials pertanyents als inventaris de cartografia, imatges, pergamins,... A part del contingut, el programa també informa de les funcions del Servei d'Arxiu i de l'accés a la documentació. Algunes de les pantalles remetien al text del Reglament del Servei d'Arxiu.

Un dels aspectes que ha agradat més en alguns dels mestres que ens han visitat és el diferent nivell de dificultat del text segons s'hagi triat l'opció d'investigador, professor, públic en general, estudiant d'ESO o de Batxillerat. Cara a la tardor i pensant en les visites anuals d'alumnes dels instituts a l'Arxiu, es perfeccionaran els continguts d'aquesta guia per tal que els alumnes puguin fer la visita a l'Arxiu sense treure la vista de l'ordinador.

enguany els tallers d'història han treballat sobre el patrimoni de la ciutat

Fa poc vàrem fer el comiat de les activitats que els Tallers d'Història han portat a terme durant el curs 96-97. Enguany han estat centrades en el lema "El nostre patrimoni", i en destaquem:

- X Concurs literari Sant Jordi. Hi han participat els 5 centres d'ensenyament primari i els dos instituts. Des d'una explicació àmplia del que entenem per "patrimoni" (des del paisatge natural fins a tradicions i festes guixolencques), s'han elaborat uns textos dels quals se n'ha seleccionat un per cada nivell i centre. Aquests han estat publicats en la revista del Concurs, de la qual se n'ha repartit una per família a cada centre.

- Exposició sobre patrimoni. Aquesta exposició constava de dues parts: els treballs escolars, per l'una, i els dibuixos i pintures d'Alexandre Matas, per l'altra. A la sala polivalent del Monestir, el públic visitant podia conèixer racons de la nostra ciutat (el carrer de la Torre, els molins de Mascanada,...) i també recordar espais que malauradament no fa pas massa anys que han deixat d'existir (algunes cases del Passeig, l'edifici de les Carmelites,...). Eren un total de 56 obres exposades, majoritàriament olis, amb algunes aquarel·les, pastels i llapis sobre paper. Seguint la distribució de les obres- de gran detallisme- ens passejàvem per gairebé tot el terme municipal. La inauguració- el passat 18 d'abril- anà a càrrec de Lluís Palahí, membre de la Comissió de patrimoni de la Junta del Museu.

A la sala adjunta, es mostraven els treballs

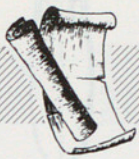
escolars de diferents centres escolars de primària. L'escola Baldri Reixach aportava uns llibrets amb el text, gravats i enquadernació fets pels alumnes; l'escola Sant Josep, uns treballs i unes maquetes (de fusta, de mecano,...) de molins; l'escola Cor de Maria, uns treballs sobre les fonts de la ciutat; l'escola L'Estació, unes entrevistes a diferents veïns del carrer de Girona, on parlaven de la història i detalls de les cases i hi afegien també fotografies. Durant el curs, els mestres de Tallers d'Història han pogut comentar i demanar informació a l'Arxiu Municipal per poder organitzar i planificar aquests treballs, molts d'ells després han estat exposats durant el Dia de l'Escola de cada centre.

- Excursions matinals de dissabte. Fins ara, s'han realitzat les següents:

- * "Ruta de l'Ardenya" (coves de la Costa de Cire-ra, del Turó de l'Àliga,...)
- * "Ruta a la muntanya de Sant Elm i al Puig" (mines d'aigua, ermita, safareigs públics,...)
- * "Ruta a Sant Pol pel camí de ronda" (molí de les Forques, cales,...)
- * "Anem a escoltar ocells" (vall de la riera de les Comes)
- * "Segar i fer garbes" (vall de la riera de Sant Amanç)

- Treballs de la Comissió de Patrimoni de la Junta de Museu. Com ja s'ha apuntat en algun Informatiu anterior, un grup de persones està treballant en diferents temes de patrimoni, un d'ells l'elaboració d'un catàleg d'edificis/ construccions/ espais a protegir (per a l'inventari del qual obtindrà l'ajut de l'Associació Fotogràfica).

CRÈDIT D'HISTÒRIA LOCAL IMPARTIT A L'IESI

A l'IESI Sant Elm de Sant Feliu de Guíxols, ha començat a impartir-se un crèdit variable corresponent a tercer curs d'ESO que té com a objectiu l'estudi de la nostra ciutat.

El crèdit de tercer d'ESO porta per nom "SANT FELIU DE GUÍXOLS: DE POBLE A CIUTAT" i es pretén tal com es relaciona en el projecte elaborat pel Seminari d'Història de l'Institut: d'observar l'evolució de la societat local guixolencina dins els paràmetres de les característiques de la història general catalana i mundial, en una època de vertaders canvis econòmics que portaren al llarg de dos-cents anys a la creació de l'actual societat guixolencina.

Us passem a relacionar els continguts (Fets, conceptes i sistemes conceptuals. Procediments. Actituds, valors i normes), els objectius didàctics, les activitats d'aprenentatge, les activitats i criteris d'avaluació, la metodologia, el material de l'alumne, la temporització dels diferents apartats i la bibliografia, elaborats pel **Seminari d'Història de l'IES Sant Elm**.

CONTINGUTS

FETS, CONCEPTES I SISTEMES CONCEPTUALS

- Conèixer l'evolució demogràfica i urbanística de la ciutat.
- Conèixer les formes de vida usals a Sant Feliu de Guíxols al llarg del període estudiat: habitatge, costums, alimentació, tecnologia, conreus, creences, família...
- Conèixer el desenvolupament de la marina ganxona i la importància del comerç amb Amèrica per l'evolució i formes de vida de Sant Feliu de Guíxols
- Valorar les conseqüències que els conflictes bèl·lics han provocat en la vida local.
- Identificar els diferents grups socials de la ciutat al llarg dels dos-cents anys (mariners, surers, comerciants, artesans, immigrants, pobres...) i conèixer les seves característiques i formes de vida.
- Conèixer i identificar els sindicats obrers i partits polítics guixolencs i la seva relació amb els grups socials i els interessos que defensaven.
- Conèixer les principals activitats artístiques i culturals de la ciutat i la seva relació amb els grans moviments europeus.
- Valorar els canvis de tipus sociològic i urbans que van suposar el desenvolupament i transformacions socials i econòmiques.

1.- Les transformacions del segle XVIII.

- 1.1.- El creixement demogràfic.
- 1.2.- Les activitats laborals.
- 1.3.- L'evolució urbana.
- 1.4.- Els problemes locals.
- 1.5.- La cultura.

2.- De poble a ciutat: el segle XIX.

- 2.1.- Els canvis demogràfics.
- 2.2.- Feines i treballs.
- 2.3.- El creixement urbà.
- 2.4.- Política i societat.
- 2.5.- La vida local.

3.- Els canvis en la primera meitat del segle XX (1910-1939)

- 3.1.- L'evolució de la població.
- 3.2.- Noves i velles activitats laborals.
- 3.3.- L'urbanisme.
- 3.4.- L'activitat política
- 3.5.- Cultura i lleure.

PROCEDIMENTS

- Assolir i dominar la cronologia històrica del període.
- Conèixer, analitzar i classificar diferents tipus de

TALLER D'HISTÒRIA Núm. 3

SANT FELIU DE GUÍXOLS

Les transformacions del segle XVIII

Angel Jiménez, arxiver municipal

Amb la col·laboració de Gerard Russot (Idburox), Aitzia Romé, Montserrat Masnou (Institut de Batxillerat), Beatriz Cruet, Elena Esteve (Escola de l'Estació), Mercè Agustí (Escola Sant Josep), Valentina Escudero (Escola Baldri Reixach), Margarida Oliver, Maria de la Peña i Adela Rubió (Escola Cor de Maria).

CREIXEMENT DEMOGRÀFIC.

A principis de segle, el 1708, Sant Feliu tenia 466 cases; i el 1719 en tenia 450, amb 1.543 habitants, segons els estudiosos.

Nostrats, però, hem trobat al nostre Arxiu Històric un document de l'any 1716 que diu així: «El número dels veïns de dita vila (Sant Feliu de Guíxols) i terme consisteix en 431 famílies, que en número de persones suma 2.115, és a saber 818 casats compresos hòmens i dones, 118 viudots; també compresos hòmens i dones, 178 fadrins, 174 donzelles, 29 criats, 26 criades que estos són de comunió, i fan la suma de 1.343; i los restants 776 són impúbere que no arriben a edat de 12 anys».

A mitjan segle s'inicià un ritme important de creixement de la població. De manera que a l'últim terç d'aquesta centúria, el 1787, Sant Feliu havia ja assolit la xifra de 5.090 habitants.

La nostra vila passà a ser, així, la més important del litoral gironí i la tercera de la província, quan (1787) Girona tenia 8.044 habitants i Catalunya, 900.000.

Havia començat, doncs, la tendència a una certa modernització del cicle demogràfic, tret que caracteritzà l'etapa inicial de la nostra història contemporània.

APENDIX Document núm. 1

(Bibliografia: I. Barba, *El paisatge humà de la Costa Brava*. Vol. I p. 125. Edic. 62: 1968; J. Iglésies, *Demografia històrica del Baix Empordà*. XX Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Publicacions del Museu, 1977; P. Vilà, *Catalunya dins l'Espanya moderna*, Vol. III p. 146).

HOMES I TREBALLS.

Dels 1.286 veïns, caps de família, que el 1786 constituïen el gruix de la comunitat ganxona, només un petit sector pertanyia a l'estament privilegiat (clergues, nobles, militars/funcionaris, professionals liberals —metges i advocats—, alguns comerciants i hisendats).

El següent una ampla capa intermèdia de botiguers, petits comerciants, artesans o menestrals, i part de la gent de mar.

Després, per sota, venia una, no pas petita, capa de jornalers/assalarisats, pescadors/mariners pagesos masovers, que podia comptar —just per sobrevenir— amb l'ajuda d'un petit tros de terra — la vinya.

I ja, finalment, a baix de tot de l'estructura social hi havia els marginats: les vídues, els mossos/criats, els disminuïts físics, etc.

Quant als treballs, destaca el gran nombre de guixolencs — gairebé la meitat — que es dedicaven a les feines del mar: mariners, mestres d'alça i calafats, pescadors... etc.

TALLER D'HISTÒRIA NÚM. 4

SANT FELIU DE GUÍXOLS S. XIX (1800-1870)

De la fi de l'antic règim a la
història contemporània

ÀREA DE CULTURA
SERVEI DE PUBLICACIONS I D'ARXIU
AJUNTAMENT DE ST. FELIU DE GUÍXOLS

li qualsevol objecte o documentació que pugui ser útil a la seva tasca.

- Denunciar a l'autoritat pública pertinent qualsevol agressió al patrimoni local.

- Aprofundir en el tema de la justícia social a partir de la reflexió sobre les condicions de vida dels diversos grups socials ganxons.

- Conèixer i respectar els diferents punts de vista de les persones o grups socials, d'acord amb les seves escales de valors.

- Valorar la importància de la immigració com a fenomen positiu en la vida local.

OBJECTIUS DIDÀCTICS

Conèixer l'arxiu local com a font d'informació.

Utilitzar documents i altres fonts d'informació i adquirir hàbits durables com la lectura atenta i crítica.

Expressar-se amb el vocabulari específic de l'àrea i del tema concret desenvolupat.

Sistematitzar i ordenar les dades obtingudes mitjançant diferents fonts d'informació.

Interpretar diferents tipus de registre (quadres, gràfics, audios, estadístiques...)

Millorar l'elaboració de plànols (representació de l'espai) i la confecció de frisos cronològics (representació del temps).

Establir conclusions generals senzilles a partir de la pròpia reflexió o de l'intercanvi amb opinions del grup.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

Lectura silenciosa i atenta dels documents, subratllant-ne les idees principals.

Realització dels resums orals.

Confecció de resums escrits a partir de les idees principals dels documents.

Elaboració de quadres esquemàtics.

Respondre qüestionaris tancats per demostrar la comprensió lectora.

Confecció de treballs de creació escrits, utilitzant diversos recursos expressius.

Interpretació de plànols i gràfiques.

documents que ens subministren informació directa sobre Sant Feliu de Guíxols (llibres de viatges, manuals d'acords, testaments, cròniques, diaris, revistes, pel·lícules...)

- Analitzar i comentar textos del període estudiat.
- Utilitzar material gràfic i ser capaç de classificar-lo segons diferents criteris.

- Identificar i descriure una mostra del patrimoni monumental local tot elaborant un arxiu amb fitxes dels monuments conservats o derruïts, símbols del patrimoni local.

- Confeccionar la biografia d'algun personatge local important.

- Usar la recerca oral per conèixer cançons, llegendes, fets... del final del període estudiat.

- Conformar, amb entrevistes, dues o més versions del mateix fet local.

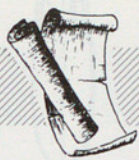
- Confeccionar una auca sobre la vida local ganxona.

ACTITUDS, VALORS I NORMES

- Respectar, defensar, estimar i vetllar pel patrimoni artístic i monumental.

- Col·laborar amb l'arxiu i museu per tal de lliurar-

ARXIU

ACTIVITATS I CRITERIS D'AVALUACIÓ

Avaluació formativa i sumativa.

Avaluació de cada activitat.

Avaluar l'autocorrecció.

Dues proves de síntesi dels conceptes treballats.

Presentació i elaboració del dossier al llarg de tot el crèdit.

El professor avaluarà a partir de l'observació i la correcció de totes les activitats al llarg de tot el procés d'aprenentatge.

Es donarà prioritat a tot el bloc de procediments i actituds.

L'alumne demostrarà l'assoliment dels objectius a través de les activitats d'aprenentatge programades i de les proves de síntesi que es faran al llarg del crèdit i en acabar cada bloc de conceptes.

METODOLOGIA

Utilitzarem el dossier de l'alumne com a font documental: la lectura d'aquests documents i gràfics ha d'anar acompanyada de comentaris aclaridors del professor, amb les precisions oportunes.

Les diferents activitats s'han de plantejar afavorint un clima obert, de participació i treball en comú.

Treball individual i en petit grup.

El tractament de la diversitat:

MUSEU

El professor orienta individualment i personalment cadascun dels alumnes, indicant-li les activitats oportunes o els textos de reforç o ampliació segons el seu nivell.

L'avaluació de cadascuna de les activitats és un referent important per al professor per tal d'adequar-se al nivell i al ritme d'aprenentatge dels alumnes. A partir d'aquesta informació s'establiran les adaptacions oportunes en el material i les activitats.

MATERIAL DE L'ALUMNE

- Dossier elaborat pel TALLER D'HISTÒRIA de l'Arxiu de Sant Feliu de Guíxols.

- Plànol de Sant Feliu de Guíxols.

TEMPORITZACIÓ

Unitat 1.- 8 sessions.

Unitat 2.- 12 sessions.

Unitat 3.- 13 sessions.

Avaluació.- 2 sessions.

BIBLIOGRAFIA

Tallers d'Història de Sant Feliu de Guíxols, nº 3, 4, 5 i 6.

TALLER D'HISTÒRIA NÚM. 5

DE QUAN LA VILA DE SANT FELIU ESDEVINGUÉ CIUTAT (1870-1910)

ÀREA DE CULTURA
SERVEI DE PUBLICACIONS I D'ARXIU
AJUNTAMENT DE ST. FELIU DE GUÍXOLS

EXCURSIÓ PEL CAMÍ DE RONDA CAP A SANT POL

La caminada que va dur-se a terme el passat 12 d'abril de 1997 tenia l'atractiu de descobrir per uns i de redescobrir per altres el camí de ronda que comença en els penyals de sobre Cala Jonques i va tot serpentejant la costa. El camí molt ben assenyalat arriba fins a la cala dels Bots de Sant Pol.

El primer tram del camí regularment arranjat i esgraonat en els trams de fort pendent, ens porta a l'anomenat lloc de les Sofreres. Es féu observar els colors de la roca en procés degradació/alteració i que per l'acció d'aquest fenomen prenen un color groguenc, color que probablement donà nom al lloc.

Els illots dels Secaïns i de les Balelles ens feren

companyia durant molta estona pel costat de llevant. Ens aturàrem per esmorzar en una pineda de sobre Cala Ametller, des d'on es podien veure les transparències del fons marí.

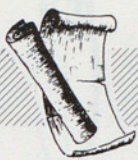
Un dels atractius fou la localització de nius de gavines que per la densitat de la seva població nien en llocs relativament fàcils de localitzar.

Poguèrem veure niades amb ous i el comportament de les aus a l'aguait de la nostra intrusió. Després passàrem per sota el complex de "les Piràmides" (desafortunat exemple de l'especulació urbanística a la Costa Brava) seguint el camí ben assenyalat com sender de curt recorregut (dues franges horit-

zontals, l'una verda i l'altra blanca). Sota mateix de les Piràmides, la Punta del Cap de Mort, i els entrants i sortints del paratge de la Cova dels Rats Penats.

Part del grup pogué veure la Cala del Peix, lloc des d'on es pot contemplar una magnífica panoràmica de la badia de Sant Pol i S'Agaró. Reagrupats de nou, anàrem cap a la Cala dels Bots, passant per Cala Maset. El recorregut pel Camí de Ronda es donà per acabat; no obstant això, ens arribàrem fins al Molí de les Forques, que completà el recorregut.

SORTIDA "ANEM A ESCOLTAR OCELLS"

La sortida "Anem a escoltar ocells" va dur-se a terme el dia 17 de maig al matí. El mal temps plujós va limitar l'assistència de gent. No obstant això, un grup compost de 7 persones iniciàrem el recorregut per la Vall de les Comes, sortint com sempre des del Monestir.

Una primera parada la férem dins un hort i, soplujats en un porxo, ja poguérem prestar atenció a la variada gamma de cants d'ocells que ja des d'allà no ens deixaria en tot el recorregut.

Cesc Compte ens féu observar que la Vall de les Comes ofereix totes les condicions per a la qual fou

programada l'excursió. No cal dir que vam gaudir molt durant tot el recorregut amb les observacions que se'ns anaven fent segons l'ocell, el seu hàbitat i els seus costums.

Poguérem veure per fora el pavelló d'estiueig de la finca Vilaret, edificació modernista envoltada d'arbres. Altra vegada ens passejàrem per l'horta de la família Puget, que Martí Juanola manté amb molta i agradable cura.

Una sortida, doncs, molt interessant, malgrat la poca assistència causada per la inclemència del temps. Ens plantegem tornar a fer-la un capvespre d'estiu.

SORTIDA "SEGAR I FER GARBES"

Tingué lloc el dissabte 14 de juny, al matí. Una vintena de persones ens aplegàrem al monestir per dirigir-nos cap a la finca de Josep Batlle, a la vall alta de la riera de Sant Amanç. Passant pel paratge de les vinyes de can Sant Grau, arribàrem a la finca. Allà fòrem molt ben rebuts i obsequiats. Després de mostrar-nos els diferents racons (les fonts, els ani-

mals que hi té: burros, oques,...) i de descansar una estoneta s'inicià la sega.

Es feren servir tres formes diferents de segar: la catalana, amb falç (volant); i la sega andalusa, amb dues variants: amb falç amb tall de serra i amb falç de tall recte. Les falçs andaluses són d'una mida més petita que el volant català.

L'EDIFICI DE L'ANTIC CAFÈ D'EN "LORENZO"

Amb certa inquietud, avui hem de tornar a parlar de la possibilitat que un dels pocs edificis emblemàtics que encara resten dempeus —com ho és l'antic cafè Mercurio, més tard conegut com a cafè d'en "Lorenzo", emplaçat a la carretera de Girona, cantonada al carrer Francesc Jofre— pugui ésser enderrocat, sistemàticament, pel sol fet de considerar aquell espai un punt immillorable per a promocionar una nova actuació *constructiva-destructiva*, d'esquenes al nou concepte urbanístic de *prevenció-rehabilitació-reutilització*.

Aquest plantejament es basa en el concepte més mercantilista de l'oferta i la demanda del sector immobiliari, que busca —sense cap mirament— espais

aptes per a desenvolupar conceptes arquitectònics, on l'interès només radica en la rendabilitat final. D'aquestes actuacions —malauradament— la nostra ciutat n'és fidel reflex, i no val aquell argument fàcil per a justificar aquestes promocions, com a font de riquesa o treball. Actualment, les ciutats que estimularen —amb bon criteri— una reordenació urbanística a l'entorn d'una normativa precisa respectuosa i coparticipativa amb el seu patrimoni arquitectònic privat, no solament evitaren la desaparició dels seus edificis identificatius, sinó que demostraren que és completament compatible la seva rehabilitació, amb la utilització dels usos tradicionals adaptats a les noves exigències d'habitabilitat.

Explícitament, Sant Feliu està, en aquests moments, en constant moviment constructiu per a recuperar i aprofitar part del seu patrimoni deteriorat pel pas dels anys. Exemples gratificants són les remodelacions fetes o que s'estan realitzant a la casa Cúbias (1870) del carrer Bourg de Péage, cantonada carrer d'en Cúbias; la casa Bonet (1894) a la rambla Vidal, cantonada Sant Llorenç (actual Institut Nacional de la Seguretat Social); casa Andreu (1895-96) també al carrer Major i Sant Llorenç (coneguda com a can Tell), i tantes d'altres que fa goig de veure renovades.

Sortosament —podem anticipar— que aquest bell edifici del cafè d'en "Lorenzo", ha estat inventariat dins el Catàleg d'Edificis i Construccions d'Interès Arquitectònic-Artístic-Històric, que la Junta Tècnica del Museu d'Història de la Ciutat ha fet arribar a les autoritats locals per tal que

promoguin els mecanismes necessaris per a la seva immediata preservació.

Indiscutiblement, doncs, creiem que aquest esplèndid edifici de principis de segle —enforinyat per diverses actuacions de mal gust— té encara futur per a desenvolupar qualsevol utilització, tant de caràcter privat com —si fos el cas— d'inversió pública. D'aquesta manera, però, cal diferenciar l'aprofitament i adequació d'aquest immoble. En l'ús privat, respectant la concepció arquitectònica original, tot adaptant la seva volumetria interior, d'acord amb un model de funcionalitat raonat i respectuós amb el seu entorn. En canvi, davant un possible ús públic, l'edifici en tot el seu conjunt —afaïçonat a tres vies urbanes— ofe-

ARXIU

reix veritables disponibilitats per a situar-hi importants serveis que —ara com ara— es troben mancats d'espai adient, o és indispensable la seva constitució. No dubtem, doncs, que la personalitat i galanesa d'aquest edifici, amb la seva preservació i rehabilitació, enri-

MUSEU

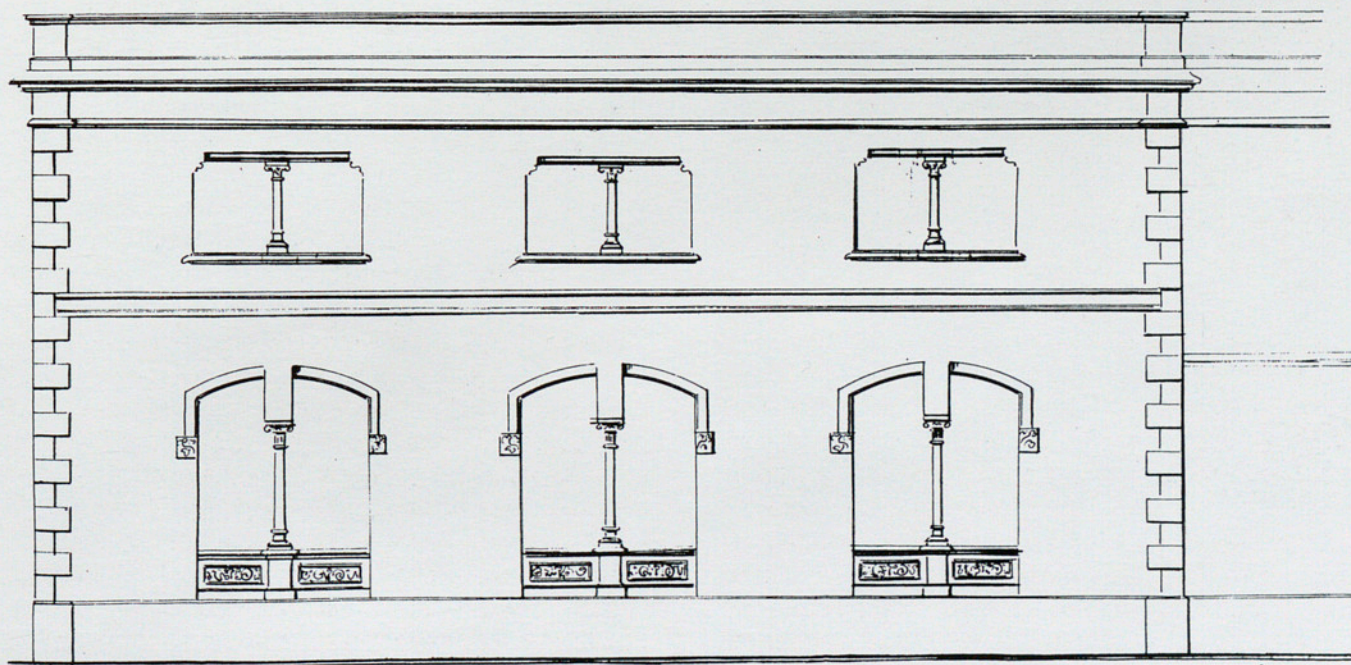
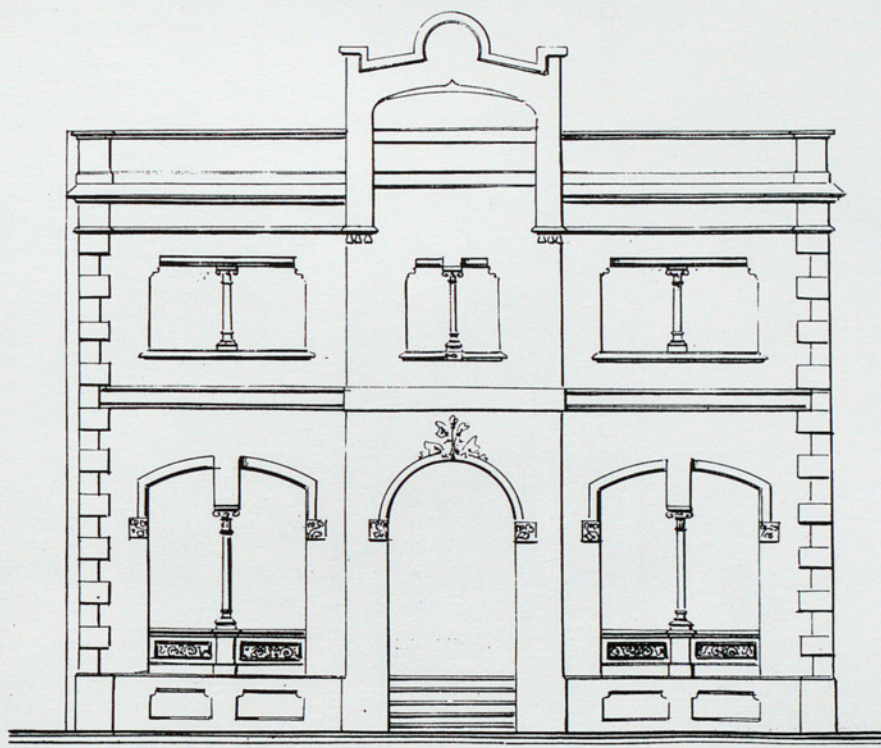
quiria arquitectònicament el patrimoni de la nostra ciutat.

CARACTERÍSTIQUES DE L'EDIFICACIÓ:

Pel mes de juny de l'any 1904, Llorenç Planellas i Bosch va sol·licitar permís a l'Ajuntament per bastir un edifici-sala d'espectacles a la carretera de Girona, cantonada al carrer Francesc Jofre. Aquesta construcció, projectada pel mestre d'obres gixonenc Pere Pascual i Bagué, restava ben diferenciada per dues concepcions arquitectòniques: la sala principal del cafè-concert, d'un marcat estil mudèjar i la zona de serveis i salons interiors, amb un senzill disseny de caràcter tradicional. Malauradament, un incendi destruí totalment la façana principal de l'edifici, pocs mesos després d'iniciar-se la seva construcció.

Així, pel mes de setembre d'aquell mateix any, Planellas va presentar un nou projecte redactat per l'arquitecte Félix de Azúa, alhora que legalitzava la planta

Façana Principal.

El Propietario
Llorenç Planellas i Bosch

El Arquitecto.
Félix de Azúa

Escala 1:50
S. Polin de quinols 1904

ARXIU

soterrània no prevista en l'expedient inicial, i que és el magnífic edifici que avui coneixem.

El cafè Mercurio —tal com es va batejar aquella sala— va ser inaugurat pel mes de novembre de 1904, als acords d'un elegant concert executat per l'orquestra Garreta. Durant els primers anys, aquest cafè tingué molta anomenada, i s'hi representà —fins i tot— alguna que altra petita sarsuela. Amb l'arribada del cinema a Sant Feliu, el seu propietari el volgué

MUSEU

reconvertir en una sala de projeccions cinematogràfiques (1913), però la manca de mesures de seguretat de l'edifici, frustraren aquella nova activitat. Mal aprofitat, serví força anys com a magatzem de suro i, darrerament, com a taller mecànic de reparació d'automòbils.

Quin bon partit se'n podria treure encara d'aquesta construcció! Probadament, doncs, aquest bell edifici, ho seria més, si fos útil a la ciutat.

Gerard Bussot

SERVEI DE PUBLICACIONS I D'ARXIU
JUNTA DEL MUSEU D'HISTÒRIA DE LA CIUTAT
ÀREA DE CULTURA. Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

D.L. GI. 1.611-1989 - Gràfiques Bigas - St. Feliu de Guíxols